

HEVOSALAN TULEVAISUUSTYÖPAJA
29.4.2011

Työryhmä:

Hollmén Maarit, MTK ry

Laitinen Anne, Hippolis ry

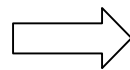
Teppinen Auli, ProAgria Uusimaa

Louhelainen Suvi, Hevosyrittäjäseuran/HAMK

Tulevaisuustaulukosta skenaarioihin, skenaarioista tulevaisuuspolkuihin, poluista tarinoihin...
KOLME KURKISTUSTA TULEVAISUUTEEN

Jatkojalosta, kritisoi, kumoa, kehitä, ideoi, kyseenalaista

HEVOSALAN TULEVAISUUS TEHDÄÄN -ALUSTUSTA HEVOSALA 2020 –TYÖPAJOIHIN

Hevoshankkeiden kehittämisohjelma 2014-2020

Tarina 1

BUSINESS IS BUSINESS

Maailman taloustilanne on vakaa. Asiakkaiden ostovoima on vahvistunut. Vaatimukset hevosyritysten palvelulle ja puitteille ovat kasvaneet, mikä on johtanut osaltaan entistä selvempään yritysten erikoistumiseen. Kaupunkien ja kuntien kiristyneet rakennusmääräykset ovat ohjanneet hevosalan yhä rajatumille alueille. Yritysten keskittyminen on lisännyt yhteistyötä yritysten välillä ja synenergia on hyödynnetty mm. rehuhanoinnoissa, kengitys- ja eläinlääkäripalveluiden hankinnoissa, yritysten profiloitumisessa ja lomitusten järjestämisessä. Myös valtion kiristyneet kulutukseen ja ympäristöön liittyvät verotuslinjaukset ovat luontaisesti ohjanneet yrittäjät tiivistämään yhteistyötään.

Riian Ravivalmennus, Riston Ratsastuskoulu ja Tiinan täysihoitotalli toimivat eteläsuomalaisen kaupungin keskustasta 20 km päässä sijaitsevassa hevoskeskittymässä. Keskittymässä hevosalan yritystoimintaa harjoittaa lukuisa joukko muita eri toimintamuotoja edustavia hevosalan yrittäjiä. Suurten hevoskeskittymien myötä yhteistyö hevosyrittäjien välillä on tiivistynyt niin, että merkittäviä synenergia etuja ravi- ja ratsuhevoskasvatukseen liittyen on syntynyt. Hevosalan työllistävyysvaikutukset ovat merkittävät.

Täysihoitotallien kannattavuusproblematiikka on ratkaistu optimoimalla kiinteistöihin kohdistuvat pääomakustannukset, tarkistamalla hinnoittelua ja hyödyntämällä tallien toiminnallisia ratkaisuja.

Ravihevosten kimppaomistamisen eri muodoilla ravihevosten omistaminen on mahdollistettu yhä useammalle suomalaiselle. Vaikka hevosenomistamisessa ja alan asiakaspalvelussa on hyödynnetty sosiaalisen median tarjoamia mahdollisuuksia, on asiakkaiden tarve hevosten "livetapaamisiin" edelleen säilynyt. Omistajat haluavat aktiivisesti seurata omistamiensa hevosten edesottamuksia myös kilpailukauden ulkopuolella. Raviratojen toiminta on aktiivista ja ratojen yhteydessä toimivista ravivalmennusyrityksistä osa järjestää lasten ja aikuisten ravikouluja yhteistyössä keskittymissä toimivien ratsastusyrittäjien kanssa.

Ratsastuksessa lasten ja nuorten harrastajamäärät ovat vähentyneet, mutta aikuisten ja iäkkäiden

asiakkaiden osuus on sitä vastoin kasvanut. Hyvin tuotteistetut palvelut on räätälöity asiakkaiden tarpeisiin. Suuri osa myynnistä tehdään päiväsaikaan järjestettävillä tunneilla. Tarjonta pitää sisällään hevosten käsittelyn ja hoidon peruskursseja.

Hevoskeskittymillä on edistynyt teknologiaa käytössään. Tallien koneellistamiselle on kysyntää ja myös tarjontaa erilaisia ratkaisuja riittää. Edullisia koneellistamisen ratkaisuja on käytössä myös osalla harrastustalleista.

Yhä kasvanut slow life -trendi tarjoaa maaseudulla toimiville hevosyrityksille menestyksekkäitä toiminnan mahdollisuuksia. Hevoskasvatustoiminta on keskittynyt maaseudulle. Hevoskasvattajat tekevät tiivistä yhteistyötä nuorten hevosten valmentajien kanssa ja nuorten hevosten kasvatusta ja koulutusta on hyvin verkostoitunutta. Hevoskasvattajat vastaavat myös muiden kuin omien tammojen varsottamisesta. Toimintamuodoista hevoskasvatuksen lisäksi maaseudulla harjoitetaan nuorten hevosten opetus- ja valmennustoimintaa. Ravivalmentajilla on myös etäyksiköitä maaseudulla. Pienehköt hevosyritykset ovat siirtyneet yritystoiminnasta harrastustoimintaan ja osa on lopettanut hevostoiminnan täysin.

Ratsujen määrä on yli puolet maan hevosmäärästä. Ratsujen määrä on kasvanut tasaisesti sekä tuonnin että hitaasti mutta varmasti kasvavan kotimaan kasvatuksen kautta. Hevosalan yritysten keskimääräiset liikevaihdot ovat kaksinkertaistuneet.

Yrittäjien toiminta on hyvin kansainvälistynyt. Riia Ravivalmentajilla on filiaalit Ruotsissa ja Ranskassa, jotka toiminnaltaan yhteensä vastaavat Suomen yksikön toimintaa. Risto Ratsastuskoulu yrittäjä kouluttaa itseään ja opettajiaan säännöllisillä ulkomaanmatkoilla. Tiina Täysihoitotali yrittäjä etsii kansainvälistä tietoa hevosten hoidosta internetin välityksellä ja osallistuu kansainvälisiin verkkokoulutuksiin.

Pelimarkkinat ovat kansainvälistyneet. Hevospeliyhteistyö etenkin Pohjoismaiden kanssa kehittynyt. Hevoskauppa on yhä kansainvälisempää. Pohjoismaissa järjestetään viikottain yhteisiä kilpailutapahtumia, joissa lämminveriset kilpailevat omissa lähdöissään ja suomenhevoset kylmäveristen kanssa samoissa lähdöissä. Suomalaiset ovat yhä aktiivisempia myös Ranskan ja Italian hevosmarkkinoilla.

Yksikkökokojen noustessa yrittäjä itse on keskittynyt johtamiseen ja markkinointiin. Hevosalan työllistävyyden osuus on kasvanut. Teollisuuden ja muiden liitäntäelinkeinojen kiinnostus hevosalaan on kasvanut. Riia Ravivalmentaja, Tiina Täysihoitotali yrittäjä ja Risto Ratsastuskoulu yrittäjä markkinoivat palveluitaan kohdennetusti uusimpia sähköisiä markkinointityökaluja hyödyntäen. Yrityksen johtamista ja prosessien hallintaa helpottavat sähköiset järjestelmät.

Hevosalan järjestöt toteuttavat hevosalan yhteistä toimialastrategiaa. Kaikki toimijat ovat sitoutuneet yhteisiin tavoitteisiin ja linjauksiin ja yhteinen strategia ohjaa koko alan toimintaa ja järjestelmällistä kehittämistä.

Ristiriidat hevosalan ulkopuolisen väestön ja hevosalan välillä ovat vähentyneet hevostoiminnan keskittyttyä rajatuille alueille. Toisaalta muu väestö on jatkanut vieraantumistaan hevosista. Tästäkin syystä hevosyrittäjien on edelleen vaikea saada todellista arvostusta toiminnalleen ja hevostalous jakaa mielipiteitä.

Taloustilanne on vakaa. Hevosalan yrittäjien liiketoimintaosaaminen on parantunut ja hevosyrittäjä osaa antaa arvonsa omalle osaamiselleen ja yritykselleen.

Tarina 2

USKON, TOIVON JA RAKASTAN

Syvä, pitkä talouden laskusuhdanne on syönyt kansalaisten ostovoiman. Hyvin epävarma tilanne EU:ssa poliittisen liiton ja rahaliiton osalta on johtanut myös kotitalouksien säästötoimiin, mikä näkyy hevosenomistajien ja ratsastusharrastajien lukumäärän laskuna. Hevospelivaihdot ovat ponnisteluista huolimatta pudonneet. Palkintotaso ei ole kehittynyt halutunlaisesti.

Vähentyneet asiakasmäärät ovat johtaneet kovaan kilpailuun markkinoilla. Hevosyritysten kilpailukeinoina palveluasenne ja toiminnan laatu ratkaisevat. Asiakkaat odottavat sisällöltä enemmän kuin toiminnan puitteilta. Yritysten liikevaihdot, muutamia poikkeuksia lukuunottamatta eivät ole kehittyneet halutusti eikä suurta nousua 10 vuoden takaiseen tasoon ole nähtävissä. Tilanne suurella osalla yrittäjistä on kestämaton ja aiheuttaa lieveilmiöitä.

Risto Ratsastuskoulu yrittäjä kamppailee tallin peruskorjausinvestoinnin takaisinmaksun kanssa. Riston ratsastuskoulu on laajentanut toimintaansa maltillisesti ja tarjoaa aikuisille suunnattuja ratsastustunteja. Tiinan täysihoitotalli on lopettanut toimintansa kannattamattomana ja Riian Ravivalmennus on supistanut toimintaansa ja yhdistänyt valmennuspaikantoinnin vuokratiloihin kahden muun ravivalmentajan kanssa.

Pienyritystoimintaa ja hevostoimintaakin koskeva lainsäädäntö on säilynyt lähes ennallaan. Esimerkiksi ympäristölainsäädäntöön ei ole tullut juuri kiristyksiä, mutta ei lievennyksiäkään. Hevostallit ovat pääsääntöisesti huolehtineet ympäristö- ym. velvoitteistaan hyvin.

Osittain talouden laskusuhdanteen johdosta perinteiset arvot ovat nousussa ja hevosiin liittyvä yleinen kiinnostus on kasvussa. Hevosala on menneinä hyvinä vuosina kuitenkin saavuttanut yhteiskunnallisesti arvostetun ja tunnustetun aseman yhtenä maaseudun merkittävimmistä yritysmuodoista. Hevosiin liittyvä kulttuuri ja taide on vahvalla pohjalla. Hevosala nähdään kiinnostavana myös poliittisella tasolla ja mm. hevosten merkitys hyvinvoinnin ylläpitäjänä ja edistäjänä on ymmärretty. Hevostalouden on lyönyt itsensä läpi vihreänä elinkeinona, mikä on lisännyt alan hyväksyttävyyttä. Hevosten teurastointi on vilkastunut. Ekologiset arvot ovat pinnalla ja kysyntää hevosenlihalle riittää. Tarjonta on kasvanut ja hevosenliha on brändätty onnistuneesti kansalaisten ekologisiin arvoihin hyvin istuvaksi.

Lasten ja nuorten harrastusmäärät ovat pienentyneet ja asiakkaista käydään kovaa kilpailua. Uusiasiakashankintaa suunnataan etenkin ikääntyneempään väestöosaan. Osa ratsastusyrittäjistä on erikoistunut tarjoamaan virkistyspalveluita varakkaalle osalle eläkeläisistä lähellä asutuskeskittyä.

Suurin osa talleista hoidetaan edelleen perinteisin menetelmin. Valvoutuneet yrittäjät ovat vähitellen hyödyntäneet koneellistamisen tarjoamia mahdollisuuksia nykyistä enemmän ja pyrkineet tätä kautta säästämään työkustannuksissa. Heikko taloustilanne hidastaa alan koneellistumista, mutta on kannustanut tehostamaan toimintaa lisäämällä suunnitelmallisuutta ja parantamalla tallien toiminnallisuutta.

Yritykset toimivat perin yksin ja yhteistyötä harjoitetaan yksittäistapauksissa varsin perinteisin keinoin. Hevosyritysten kova keskinäinen kilpailu on suurin este yhteistyön kehittymiselle. Alan kehittämiseen ja toimintaedellytysten ylläpitämiseen ohjautuu vähemmän rahaa kuin aiemmin. Pieni joukko yrittäjiä kehittää osaamistaan ja seuraa aikaansa. Suuri joukko yrittäjiä ei juuri ole motivoitunut kehittämään toimintaansa, vaan alan yritystoiminta junnaa paikallaan. Toimivia hevosityrityksiä lopettaa enemmän, mitä uusia syntyy. Yritysten lukumäärä vähenee ja hevosmäärä pienenee. Hevosalan työllistävyys on vähentynyt.

Aluepolitiikka vaikuttaa osaltaan siihen, että hevostalouden harjoittaminen lähes kaikissa muodoissa on

mahdollista kautta Suomen. Hevosalan yrittäjyys on keskittynyt kohtuetaisyyksille asutuksesta.

Hevosala näyttäytyy yhtenä rintamana. Hevosalaa kehitetään kuitenkin yksityiskohdittain. Resurssija tavoitteelliseen ja järjestelmälliseen koko alan johtamiseen ei ole. Alaa vievät eteenpäin johtavat yrittäjät.

Epävarmalla ja heikolla taloustilanteella on vahvoja vaikutuksia hevosalaan. Hevosyrittäjät uskovat kuitenkin asiaansa ja toivovat parempaa. Rakkaus hevoseen kantaa eteenpäin.

Tarina 3

LENINGRAD COWBOYS

Valtio kannustaa lainsäädännöllä ulkomaalaisia aloittamaan yritystoimintaa Suomessa. Venäläisten sijoittajien lukumäärä Suomen markkinoilla on kasvanut. Niin venäläiset asiakkaat kuin yrittäjätkin tuovat rahaa hevosalalle.

Intohimoinen hevosharrastaja Vladimir omistaa Lappeenrannassa toimivan Riston ratsastuskoulun ja pyörittää ravivalmennuskeskittymää Mikkelissä. Vladimir on palkannut yrityksiinsä toiminnasta vastaavat tallimestarit, ravivalmentajat, ratsastuksenopettajat ja ulkomaiset tallityöntekijät. Riia Ravivalmentaja jatkaa vastaavana ravivalmentajana Vladimirin yrityksessä. Risto teki hyvät kaupat ja siirtyi muihin tehtäviin. Tiinan täysihoitotalli jatkaa toimintaansa ennallaan ja kitkuttelee eteenpäin entiseen malliin.

Tallien koneellistamiseen on löytynyt uusia ratkaisuja. Koneellistamiseen sekä tallien olosuhteisiin on varaa investoida. Teollisuus kiinnostuu hevosalasta ja vaihtoehtoja koneellistamiseen on tarjolla. Yrittäjät ja alan neuvonta seuraavat aktiivisesti myös kansainvälistä tarjontaa tallien toiminnallisuuden parantamiseksi.

Hevosalan työllistyvyys kasvaa merkittävästi. Halpatyövoiman käyttö hevosyrityksissä Suomessa on lisääntynyt. Työntekijän suomalaisuus ei ole arvo sinänsä Vladimirille. Ravivalmentajien, ratsastuksenopettajien on pitänyt kehittää osaamistaan säilyttääkseen vetovoimansa kotimaan työmarkkinoilla. Oppia ja ideoita toimintaan haetaan maailmalta. Suomalaiset hevostenhoitajat työllistyvät ulkomailla hyvin, eikä palkkataso kotimaassa houkuttele.

Yritysten välinen yhteistyö on tiivistynyt suomalaisomisteisissa yrityksissä ja kilpailuetua haetaan eri yhteistyömuotojen keinoin, mm. logistiikan kautta. Vladimirin kaltaiset venäläissijoittajat rakentavat verkkojaan kansainvälisesti. Hevostoiminta Venäjän ja Suomen välillä on hyvin vuorovaikutteista. Hevosmatkailuyritykset hakevat asiakkaita Euroopan ulkopuolelta Venäjältä ja Välimeren maista.

Hevoskasvatustoiminta kukoistaa, sillä syntyvistä varsoista osa myydään Venäjälle, jossa hevostoiminta elää nousuaan.

Venäläiset hallitsevat alan yritystoimintaa, varuste-, tarvike- ja rehuteollisuutta. EU:n ja Venäjän kauppasuhteet ovat lähentyneet entisestään. Hevospelimarkkinoita hallitsee Itä-Eurooppalainen peliyhtiö, jossa tahtipuikkoa pitävät hallussaan venäläiset.

Yhteiskunta on sopeutunut venäläisten lukumäärän kasvuun Suomessa. Venäläiset yritykset ovat luonnollinen osa suomalaista hevostaloutta. Itä-Suomen aluetalous voimissaan ja Itä-Suomi on myös hevostalouden vetovoimaisin alue.

Venäläiset ovat arkipäivää suomalaisen hevosalan toimijoina ja vaikuttajina. Hevosalan merkittävyys on taloudellisen vaikuttavuuden kasvaessa tunnustettu. Hevostalouden kasvu on tuonut potkua ja resurssia alan kehittämiseen. Hevostalouden kilpailukyky on kasvanut.